ROK XIV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 13

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1939 ROKU

MASY PLASTYCZNE

W okresie od dnia 11 do 14 czerwca br. odbył się w Paryżu kongres, poświęcony sprawie mas plastycznych i żywic sztucznych.

Kongres ten, zorganizowany przez Société de Chimie Industrielle, miał na celu rozejrzenie się w dorobku, jaki przemysł chemiczny osiągnął w ciągu ostatnich lat w dziedzinie mas plastycznych. Nie ulega wątpliwości, że ten młody dział przemysłu chemicznego czyni z roku na rok olbrzymie postępy, zarówno w zakresie metod produkcji jak i coraz to nowych zastosowań mas plastycznych

Kongres, nazwany zresztą „Dniami mas plastycznych i żywic sztucznych" (Journées des Matières Plastiques & des Résines synthétiques), zgromadził około 500 uczestników, przeważnie z Francji choć wzięli w nim udział również przedstawiciele innych krajów, jak np. Anglii, Belgii, Niemiec, Polski. W toku obrad wygłoszono około 100 referatów, poświęconych zagadnieniom mas plastycznych, przy czym szczególną uwagę zwrócono na nowe zastosowanie tych mas, oraz metody badań analitycznych surowców, materiałów pomocniczych i produktów końcowych. Wykłady niejednokrotnie ilustrowane były przez pokazy filmowe, obrazujące postęp w tej zupełnie nowej gałęzi przemysłu chemicznego, albo dające przegląd metod produkcji mas plastycznych, stosowanych np. w Anglii.

Bardzo celowym uzupełnieniem wykładów i odczytów była wystawa, urządzona w dolnej części gmachu Maison de la Chimie, gdzie zresztą odbywały się obrady. Wystawa miała charakter dydaktyczny nie zaś reklamowy; skutkiem tego poszczególne stoiska nie obejmowały pokazów firm, lecz były poświęcone indywidualnym produktom z obu zakresów, stanowiących przedmiot wystawy.

Każdy więc dział obejmował przede wszystkim uplastyczniony schemat produkcyjny, pokaz próbek surowców, półproduktów i form przejściowych, oraz wyrobów gotowych, wreszcie najszerzej pojęte zastosowanie każdej masy plastycznej albo sztucznej żywicy. Zastosowanie mas plastycznych pokazane było pod dwoma kątami widzenia: techniki i sztuki. Obok więc aparatury przemysłowej wykonanej z tego nowoczesnego tworzywa — wystawiano przedmioty sztuki stosowanej (zwłaszcza meblarskiej i dekoracji wnętrz) oparte na sztucznych masach plastycznych, jako materiale zasadniczym albo pomocniczym.

Szczególną uwagę zwracały masy plastyczne, zbliżone swoim charakterem do kauczuku naturalnego. Wystawiono więc sztuczny kauczuk znany pod nazwą „Buna", kauczuk chlorowany otrzymywany przez chlorowanie Latexu, wreszcie sporo miejsca i uwagi poświęcono chlorkom winylu, znanym w Ameryce pod nazwą Vinilitu, a w Niemczech pod nazwą Mipolanu oraz Igelitu. Pokazano ciekawe produkty chlorowania spolimeryzowanych chlorków winylowych, zawierające około 65 proc. chloru. Produkt ten ma właściwości całkiem szczególne, gdyż jest rozpuszczalny w rozpuszczalnikach od lakieru, jest nieprzepuszczalny, niepalny i jeszcze bardziej bierny chemicznie niż same chlorki poliwinylowe; będzie mógł bodaj w niedalekiej przyszłości zastąpić kauczuk chlorowany.

Zwracał wreszcie uwagę fakt, że w dążeniu do nowych zastosowań chloru, spółczesna nauka i przemysł chemiczny zwróciły się do produkcji mas plastycznych jako poważnego — bądź co bądź — odbiorcy chloru.

W toku obrad podkreślano też celowość wysiłków użytkowania chloru w wytwarzaniu mas plastycznych. Wszystkie one stanowią coraz to cenniejsze i szlachetniejsze tworzywo: obok bowiem takich nowych zastosowań, jak fabrykacja części mechanicznych, między innymi w urządzeniach kwasoodpornych — coraz szersze zastosowanie znajdują masy plastyczne, zastępujące szkło w automobilizmie, lotnictwie itp. Szczególnie ta ostatnia dziedzina zasługuje na pilną uwagę, gdyż pozwala osiągać nieziszczalne do niedawna cele przy pomocy metod chemicznych.

Obok jednak mas plastycznych w ścisłym tego słowa rozumieniu, sporo też miejsca i czasu poświęcono sztucznej żywicy, znajdującej coraz większe zastosowanie w fabrykacji lakierów. Począwszy od żywic kumaronowych, przedstawiono wysiłek przemysłu chemicznego ku wprowadzeniu coraz to nowych żywic sztucznych: fenolowych, karbanilowych itd.

Prace, poświęcone masom plastycznym, przygotowane były wzorowo, zarówno pod względem rzeczowym jak i organizacyjnym. Uczestnicy Kongresu mieli dostarczone odbitki ważniejszych referatów oraz doskonale podane katalogi wystawowe. Odbitki referatów nabywać można w Paryżu, pod adresem: Société de Chimie Industrielle, 28, rue St. Dominique, Paris.

Z Polski udział w Kongresie wzięli: Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego oraz inż. Wł. Rotstein z Zakładów Chemicznych „Kutno".

III RATA POŻYCZKI OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

W dniu 5 lipca br. mija termin wpłacania III-ciej, ostatniej raty Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Udział przemysłu chemicznego w subskrypcji pożyczki osiągnął poważne rozmiary i dwie pierwsze raty wpłacone zostały w ściśle określonych terminach.

Nie wątpimy, że i pozostała część zadeklarowanych sum wpłacona zostanie przed dniem 5 lipca, od ścisłości bowiem przestrzegania terminów rat subskrypcyjnych zależą istotne rezultaty Pożyczki.

ZEBRANIE SEKCJI EKSPORTOWEJ

W dniu 19 czerwca b. r. odbyło się, przy licznym udziale członków Związku, przedstawicieli sfer urzędowych oraz zaproszonych gości, plenarne posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku Przemysłu Chemicznego.

Zebranie zagaił Przewodniczący Sekcji p. Prez. Inż. F. Wiślicki, który w dłuższym, niezwykle interesującym przemówieniu, scharakteryzował obecną koniunkturę, jaka na skutek różnych faktów i wydarzeń w polityce międzynarodowej, zaistniała dla polskiego wywozu chemicznego. Z dumą można stwierdzić, że polski przemysł chemiczny, mimo wyraźnego naprężenie w polityce międzynarodowej i wzmożonej ofiarności na potrzeby Państwa, nie tylko potrafił zwiększyć swą produkcję, ale i wzmógł również swą ekspansję eksportową. Należy przypuszczać, że kompetentne czynniki urzędowe w dalszym ciągu udzielać będą poparcia dla wysiłków eksportowych przemysłu chemicznego. Następnie p. Prezes Wiślicki wyraził nadzieję, że, mimo napotykania pewnych trudności natury technicznej, wymiana handlowa między Polską a Z. S. R. R. rozwijać się będzie pomyślnie, przy czym poważny w niej udział weźmie i polski przemysł chemiczny. Wreszcie stwierdził z zadowoleniem, iż poszczególne przedsiębiorstwa chemiczne wykazują coraz większe, czynne zainteresowanie eksportem, które daje z każdym rokiem lepsze rezultaty praktyczne.

W następnym punkcie porządku dziennego p. Mgr. T. Chęciński złożył sprawozdanie z sytuacji w wywozie produktów chemicznych w okresie pierwszych 4 miesięcy r. b., podkreślając wzrost wartości wywozu produktów chemicznych o ponad 15%, — w stosunku do roku poprzedzającego. W dalszym ciągu omówił zawarte w ostatnich miesiącach układy handlowe, z uwzględnieniem specjalnych zainteresowań przemysłu chemicznego, oraz poinformował zebranych, iż przewidywane jest wkrótce rozpoczęcie rozmów ze Stanami Zjednoczonymi A. P., Danią, Szwajcarią, Jugosławią i Litwą — w sprawie nowelizacji dotychczas obowiązujących umów.

Następnie p. Dyr. Dr. A. Marchwiński wygłosił referat na temat „Nowe środki popierania i finansowania wywozu". W swym ciekawie ujętym przemówieniu p. Dyr. Marchwiński mówił o nowych ułatwieniach jakie stworzone zostały dla eksporterów w zakresie wszelkiego rodzaju pomocy ze strony czynników urzędowych, oraz o możliwości uzyskiwania kredytów na inwestycje fabryczne, dokonywane dla produkcji eksportowej. Prelegent poruszył również niezwykle ważną dla eksporterów sprawę utworzenia asekuracji kredytów eksportowych, przede wszystkim przed ryzykiem polityczno-handlowym dalej przed ryzykiem prywatnym. Tego rodzaju ubezpieczalnie kredytów eksportowych istnieją już w wielu państwach jak np. w Danii, we Włoszech, w Niemczech i t. d., przynosząc duże korzyści dla eksportu; należy przypuszczać, że w końcu b. r. tego rodzaju instytucja, współdziałająca z eksporterami, powstanie i w Polsce.

Nawiązując do przemówienia p. Prezesa Wiślickiego, p. Inż. W. Wolski, Naczelnik Wydziału w Państwowym Instytucie Eksportowym, scharakteryzował nowe, konkretne możliwości, jakie otworzyły się przed polskim wywozem chemicznym, w związku z obecną sytuacją w polityce międzynarodowej. W szczególności p. Inż. Wolski wyraził nadzieję, iż polskie produkty chemiczne, przy odpowiednio wytężonej akcji eksportowej, znajdą większy zbyt w Stanach Zjednoczonych A. P., w Kanadzie, w krajach Ameryki Połdn. itd. We wszystkich tych krajach coraz bardziej przejawia się bojkot towarów niemieckich. I tak np. w Kanadzie import z Niemiec spadł z 33,4 mil. RM w 1937 r. do 25,4 mil. RM w 1938 r. Rady miejskie w wielu miastach kanadyjskich postanowiły oficjalnie nie kupować towarów niemieckich.

Ożywioną dyskusję rozpoczął p. Dyr. Inż. T. Zamoyski, który stwierdził, iż polski przemysł chemiczny, mimo trudnych zadań i licznych obowiązków, które ma obecnie do spełnienia, czyni w dalszym ciągu wszelkie wysiłki w kierunku zwiększenia swego dotychchczasowego wywozu i zmniejszenia dysproporcji między tym co przywozimy, a tym co wywozimy zagranicę, w zakresie branży chemicznej. Głosy w dyskusji zabierali poza tym pp.: Dyr. Bereszko, Dyr. Rotstein, Dyr. Porowski, Dyr. Steinberg, Dyr. Winogradow, Dr. Heilperin, p. Freider, p. Cichocki i inni. W dyskusji poruszono między innymi sprawę zbyt drogich frachtów morskich i stawek asekuracyjnych morskich, oraz sprawę możliwości uzyskiwania od P. K. P., na drodze indywidualnych wystąpień, obniżonych stawek przewozowych dla towarów wysyłanych na eksport.

Liczny udział przedstawicieli przedsiębiorstw chemicznych w zebraniu oraz cały przebieg posiedzenia Sekcji Eksportowej świadczyły o tym, że polski przemysł chemiczny czyni wszelkie wysiłki w kierunku zwiększenia dotychczasowego wywozu, uzyskując na ogół w swej akcji pozytywne rezultaty.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Zakłady Chemiczne „Kutno" S. A. wytwarzające od przeszło 2 lat aldol i aldehyd octowy, donoszą obecnie, iż mogą dostarczać również aldehyd masłowy, używany jako przyspieszacz do wulkanizacji. Należy przypuszczać, że w związku z możnością zakupu wymienionych artykułów w kraju, ustanie całkowicie dotychczasowy przywóz tych artykułów z zagranicy.

XIX KONGRES CHEMII PRZEMYSŁOWEJ

W dniu 28 czerwca br. w sali Politechniki Warszawskiej odbyło się zebranie Komitetu Pań XIX Kongresu Chemii Przemysłowej. Obradom przewodniczyła Pani Ministrowa Romanowa, która podkreśliła, iż Komitet Pań dołoży wszelkich starań, ażeby XIX Kongres Chemii Przemysłowej został jaknajlepiej zorganizowany. W szczególności Komitet współpracować będzie w zakresie organizowania wycieczek i uprzyjemniania pobytu paniom, towarzyszącym uczestnikom Kongresu. Na zebraniu obecnych było przeszło 30 pań.

Wydrukowany już został program ogólny XIX Kongresu Chemii Przemysłowej. Program, wydany w efektownej szacie zewnętrznej, zawiera niezbędne informacje, dotyczące prac Kongresu, posiedzeń, sekcyj i wycieczek; zainteresowani mogą otrzymać wymieniony wyżej program bądź w Komitecie Naukowym XIX Kongresu Chemii Przemysłowej Warszawa, Polna 3, Politechnika, bądź w Związku Przemysłu Chemicznego.

KRONIKA

Dnia 17 czerwca 1939 r. Towarzystwo Zakładów Chemicznych „Strem" w Warszawie i p. Dr. M. Z. Grynberg w Strzemieszycach nadesłali do Związku pismo zapieczętowane pod tytułem: „Metoda Fabrykacji Żelatyny Fotograficznej". Pismo to zostało zarejestrowane pod numerem 22 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Z inicjatywy Państwowego Instytutu Eksportowego, w dniu 22 czerwca br. odbyła się w Gdyni konferencja, poświęcona sprawie pogłębienia prac nad ulepszeniem i rozszerzeniem bazy eksportowej, zwiaszcza w dziedzinie tych towarów, dla których otworzyła się dzisiaj nowa koniunktura na rynkach światowych. Obradom przewodniczył p. V-Minister Przemysłu i Handlu Sokołowski. W konferencji wziął udział z ramienia Związku Przemysłu Chemicznego p. mgr. T. Chęciński.

Ukazało się ogłoszone drukiem sprawozdanie firmy Przemysł Chemiczny „Boruta" S. A. w Zgierzu, z czynności w roku 1938. Jak wynika ze sprawozdania, zgodnie z zakreślonym w ubiegłych latach planem rozbudowy fabryki, w roku sprawozdawczym wykonane zostały z własnych funduszów przedsiębiorstwa dalsze inwestycje, dające możność rozszerzenia zakresu wytwórczości barwników i produktów chemicznych.

W dniu 30 czerwca br. w Sali górniczo-hutniczej w Muzeum Techniki i Przemysłu odbyła się uroczystość otwarcia 5-ciu wielkich witryn, poświęconych zagadnieniom obrony kraju, a obejmujących:

Lotnictwo Wojenne, Marynarkę Wojenną, Uzbrojenie i Surowce Strategiczne.

W okresie od dnia 20 sierpnia do dnia 20 września br. odbędą się doroczne międzynarodowe Targi w Izmir (Smyrna). Jak wiadomo Targi te odgrywają bardzo dużą rolę w życiu gospodarczym Turcji i dlatego biorą w nich zwykle liczny udział eksporterzy różnych krajów.

W roku bieżącym, na skutek odpowiedniej akcji propagandowej przeprowadzonej przez Państwowy Instytut Eksportowy zgłosiło swoje uczestnictwo w Targach 49 firm polskich, w tym 6 zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, mianowicie: Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie, Przemysł Chemiczny „Boruta", Zakłady „Elektro" S. A., „Stomil" S. A., Towarzystwo Zakładów Chemicznych „Strem" S.A. oraz „Gentleman" S.A.

Należy przypuszczać, że wzięcie udziału przez polskie przedsiębiorstwa chemiczne w tej wystawie przyniesie odpowiednie pozytywne rezultaty.

Dnia 30 czerwca b. r. w Izbie Handlowej Polsko-Łacińsko-Amerykańskiej nastąpiło zamknięcie „I Kursu Wiedzy Praktycznej o Wymianie Handlowej Polski z Krajami Ameryki Łacińskiej". Na kursie tym odbył się m. in. wykład na temat eksportu produktów chemicznych do krajów Ameryki Łacińskiej.

Organ Pol. Stow. Inż. i Tech. Woj. Śląskiego oraz Stow. Popierania Wynalazczości w Katowicach — „Technik" — otwiera nowy dział „Przegląd najnowszych patentów na wynalazki krajowe i zagraniczne". Zaradzi to odczuwanemu dotychczas brakowi tego rodzaju stałego informatora, który podawałby opisy zgłaszanych wynalazków.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Rz. P. Nr. 56 z dnia 28 czerwca 1939 r. ukazały się: pod pozycją 355 ustawa z dnia 20 czerwca br. o ratyfikacji porozumienia między Rzecząpospolitą Polską a Wielką Brytanią, dotyczącego clenia pewnych wyrobów chemicznych;

pod pozycją 356 ustawa z dnia 20 czerwca b. r. o ratyfikacji układu handlowego między Rzecząpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad oraz protokułu dodatkowego do tego układu;

pod pozycją 357 ustawa z dnia 20 czerwca b. r. o ratyfikacji umowy dodatkowej do umowy gospodarczej między Rzecząpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką;

pod pozycją 358 ustawa z dnia 20 czerwca b. r. o ratyfikacji protokułu taryfowego między Polską a Estonią.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Artykuł	Cena w zł. za 100 kg.
Ałun chromowy	65.—
Ałun krystaliczny	44.—
Antychlor kryst.	38.—
Antimonium crud. w kawałkach	150.—
Antimonium crud. w proszku	180.—
Arszenik biały	70.—
Asfalt Gilsonit	90.—
Azotan baru	130.—
Błękit Milori i Paryski	600.—
Biel cynkowa	65.—
Biel ołowiana	120.—
Biel tytanowa	150.—
Boraks kryst. i w proszku	75.—
Boran manganu	300.—
Braunsztyn	75.—
Chlorek baru	65.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—
Dwuchromian potasu	150.—
Dwuchromian sodu	125.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—
Fenol	300.—
Fosforan sodu trójzasadowy	75.—
Fosfór czerwony	600.—
Glejta angielska w proszku	130.—
Glin metaliczny w proszku	600.—
Grafit angielski w łuskach i w proszku	120.—
Hydrosulfit	250.—
Kalafonia	65.—
Kaolina w kaw. i w proszku	15.—
Klej kostny	150.—
„ skórny	220.—
Kreda chem. czysta	46.—
Kwas borny	180.—
Kwas szczawiowy	170.—
Latex—mleczko kaucz. 40%	140.—
Latex 60% — Jalex	220.—
Litopon 30%	72.50
Minia ołowiana	110.—
Minia żelazowa min. 80%	80.—
Nadboran sodowy	310.—
Nadmanganian potasu	290.—
Nitrobenzol	400.—
Octan kobaltu	1200.—
Octan ołowiu	165.—
Olej rycynowy med.	200.—
Pumeks w kawałkach	55.—
Pumeks w proszku	38.—
Salmiak mielony	115.—
Salmiak w kaw. subl.	200.—
Siarczan kobaltu	750.—
Siarczan magnezu (sól gorzka)	21.—
Siarczan miedzi	68.—
Siarczan żelazowy	15.—
Siarka mielona i w laskach	35.—
Szellak TN Orange	140.—
„ bielony	230.—
Talcum 3/0	19.—
Talcum 5/0	26.—
Talcum 6/0	29.—
Tanina 92%	700.—
Węglan magnezu w cegiełkach	240.—
Węglan magnezu w proszku	125.—
Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	150.—
Ziemia okrzemkowa	35.—
Żelazocjanek potasowy	340.—
Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Redaktor: Mgr. TADEUSZ CHĘCIŃSKI Druk L. Bogusławskiego i Ski, Świętokrzyska 11